

Leandre Cervera i Astor

(Gràcia, 1891 - Barcelona, 1964)

Escrit per Josep M. Camarasa, Fundació Privada Carl Faust, Blanes

Deixeble, biògraf i comentador de Ramon Turró, veterinari com ell abans que metge, i seguidor fervent de l'escola d'August Pi i Sunyer, va ser el representant més destacat d'aquesta escola en l'emergència de l'endocrinologia catalana. Va ocupar la presidència de la Societat de Biologia en els temps més brillants d'aquesta, els immediatament anteriors a la Guerra Civil, i en va ser, igualment, sense defallir davant de l'adversitat, el president «esporulat» (segons la seva pròpia expressió) dels dos primers decennis del franquisme.

Leandre Cervera i Astor va néixer a la vila de Gràcia, fill d'un veterinari d'origen valencià, el 13 d'agost de 1891, quan aquesta vila encara no havia estat anexionada a Barcelona. Quan començava a estudiar medicina (i també veterinària) va assistir a un dels cursos de bacteriologia que feia Ramon Turró al Laboratori Municipal, i va poder accedir com a assistent a la Càtedra de Fisiologia de la Facultat, al costat de Jesús M. Bellido, dos fets decisius per decantar la seva carrera. Encara estudiant (era llicenciat en veterinària des del 1911, però no va acabar medicina fins al 1914), va participar a la sessió fundacional de la Societat de Biologia, de la qual va ser un dels primers socis agregats, per passar el 1914 a numerari i ser elegit el 1915 secretari general. Ja era ajudant honorari de la Càtedra de Fisiologia que havia d'ocupar, just un any després, August Pi i Sunyer.

Doctorat el 1918 amb una tesi sobre la funció endocrina del pàncrees, el 1919 acompanyava August Pi i Sunyer en el viatge a l'Argentina i l'Uruguai, propiciat per la Junta para Ampliación de Estudios.

El 1920 la Mancomunitat de Catalunya el va nomenar director del laboratori de patologia dels Serveis Tècnics d'Agricultura de Catalunya, i professor de l'Es-

cola superior d'Agricultura. El 1924, poc després del cop d'estat del general Primo de Rivera, va ser destituït de tots dos càrrecs. El 30 d'agost de 1930, caiguda la dictadura, va ser nomenat professor de ramaderia i indústries derivades de l'Escola Superior d'Agricultura.

Integrat a l'escola d'August Pi i Sunyer, es va orientar decididament cap a l'estudi de les glàndules de secreció interna —una especialitat que just estava sortint de les beceroles—, tant des d'una òptica mèdica (va treballar sobre la malaltia de Simmonds, l'hipertiroïdisme, les hipofisopaties, la diabetis, la lipodistrofia, la criptorquídia) com veterinària (l'hemoglobinúria bovina, la curarització, els ferments proteolítics). També es va distingir com a divulgador, i va ser l'autor que va obrir la sèrie de «Monografies Mèdiques», creada el 1926 per Jaume Aiguader i Miró, amb un volum sobre *Fisiologia, fisiopatologia i clínica de les glàndules de secreció interna* (desembre del 1926).

Leandre Cervera també va ser un publicista i un activista polític. El 1922 va participar en la creació d'Acció Catalana, de la qual va ser secretari general. El 1928 se'n va separar i va fundar Acció Republicana de Catalunya, que el març de 1931 es

va fusionar amb Acció Catalana per formar el Partit Catalanista Republicà.

A partir del 1933 va començar a publicar la revista *La Medicina Catalana*, amb el subtítol ambiciós de *Portantveu de l'Occitània Mèdica*, ben expressiu de la seva ambició d'incorporar a l'òrbita de l'escola barcelonina els fisiòlegs de les regions de parla occitana de l'Estat francès, en particular els de Tolosa i Montpeller, amb els quals mantenia unes relacions excel·lents. Creador, director i redactor en cap, Leandre Cervera va ser l'ànima i el motor de la revista, que no va deixar de sortir fins al mes de setembre del 1938.

En la postguerra va ser expulsat de l'Escola d'Agricultura i inhabilitat per vint anys per exercir càrrecs públics o directius. Va haver d'abandonar la recerca i es va veure obligat a treballar en laboratoris privats fins que va poder obrir una consulta. El 1946 va ser nomenat membre adjunt de l'IEC, i numerari el 1950. El 1954 va presidir (com a president «esporulat») el primer intent de represa de la Societat de Biologia, aprofitant una visita a Barcelona de Josep Trueta, però el seu estat de salut no li va permetre participar en la represa definitiva dels anys seixanta. Va morir a Barcelona el 22 de juliol de 1964. I

Per saber-ne més

- BELLIDO, J. M. (1937-1938). «Vint-i-cinc anys de vida anecdòtica de la Societat de Biologia». *La Medicina Catalana*, núm. 51-52, p. 171-183.
- CASASSAS, O. (2007). *Leandre Cervera i Astor. Semblança biogràfica*. Barcelona: Institut d'Estudis Catalans.
- CASASSAS, O. [et al.] (2012). «Cent anys de la Societat Catalana de Biologia». *Treballs de la Societat Catalana de Biologia*, vol. 63, p. 299-324.